

ทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามและการเลือกภาษาเวียดนาม
ตามแนวทางการใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม
3 กลุ่มอายุ ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
(Attitudes Towards the Vietnamese Language and the
Language Choice of Vietnamese Language According
to the Domain of Language Use of Thai-Vietnamese
People of Three Age Groups in That Phanom District
Nakhon Phanom Province)

ณัฐพล ชาริรักษ์ (Natthaphon Chareerak)^{1*}

วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา (Wirat Wongpinunwatana)²

ชมพูนุท เมฆเมืองทอง (Chomphunut Makemuengthong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามและการเลือกภาษาเวียดนามตามแนวทางการใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ คนไทยเชื้อสายเวียดนามซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 90 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี, กลุ่มอายุ 30 – 55 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, สถิติทดสอบ f-test และสถิติทดสอบ Chi-square

¹ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนธาตุพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตนครพนม
Department of Thai Language, Thatphanom School, The Secondary Educational Service Area Office
Nakhon Phanom,

*Corresponding author; E-mail: jane999niez@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ข้าราชการบำนาญ
Assistance Professor Dr., Retired Government Official

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Assistance Professor Dr. in Thai program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Chiang Mai Rajabhat University

ผลการศึกษาพบว่า 1) คนไทยเชื้อสายเวียดนามกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามทั้งจากคำถามเชิงลบและคำถามเชิงบวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) อายุของคนไทยเชื้อสายเวียดนามสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาเวียดนามโดยมีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำจนถึงระดับค่อนข้างสูง ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนา และเมื่อพิจารณาแนวโน้มนการเลือกใช้ภาษาก็พบว่าทุกกลุ่มอายุแทบจะไม่เลือกใช้ภาษาเวียดนาม ถ้าเลือกใช้ภาษาเวียดนามก็จะใช้ปนกับภาษาลาวอีสาน ปนกับภาษาไทย หรือใช้ปนกันทั้ง 3 ภาษานอกจากนี้ยังมีแนวโน้มว่าทุกกลุ่มอายุจะเลือกใช้ภาษาไทยมากขึ้นด้วย

คำสำคัญ: ทัศนคติที่มีต่อภาษา, การเลือกภาษา, คนไทยเชื้อสายเวียดนาม, แนวทางการใช้ภาษา

Abstract

These quantitative research objectives were investigating the attitudes towards the Vietnamese language and the choice of Vietnamese language according to the domain of language use of Thais- Vietnamese descent in 3 age groups in That Phanom District. Nakhon Phanom Province. The research instrument is a questionnaire. The sampling method was purposive sampling and consisted 90 Thais- Vietnamese in 3 age ranges, such as under 25 years old group, between 30-55 years old group, and over 60 years old group. For the data analysis, the statistical data, such as Frequency, percentage, mean, standard deviation, f-test, and Chi-square.

The finding are follows: 1) Thai-Vietnamese under 25 years old group and over 60 years old group and over have different attitudes towards the Vietnamese language from both negative questions and positive questions at the statistical significance at the .05 level and 2) The age of Thai-Vietnamese is related to the choice of Vietnamese language with a relatively low to

a high level of correlation, this depends on the ethnicity of the conversation participants. When considering the trend in language choice, it was found that every age group almost never uses Vietnamese. If they choose to use Vietnamese, they will use it mixed with Lao-Isan, Thai, or a mix of all three languages. There is also a trend that every age group will choose to use Thai more.

Keywords: Language Attitude, Language Choice, Vietnames-Thais, Domain of Language Use

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีสถานะความหลากหลายทางภาษาซึ่งมีสถานะเป็นรัฐพหุภาษา (Multilingual State) เพราะก่อนที่มีการสถาปนารัฐชาติ พื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทยล้วนมีสถานการณ์เป็นชุมชนทางภาษาที่หลากหลาย (ทรงพร ทำเจริญศักดิ์ และบำรุงสุข สุรชาติ, 2552, น. 20) อย่างไรก็ตาม สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ (2549, น. 31 - 32) ได้นำเสนอให้เห็นว่า ภาษาต่าง ๆ ในสังคมไทยมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน โดยมีภาษาไทยเป็นภาษาราชการของประเทศ มีภาษาคำเมือง ลาวอีสาน ปักษ์ใต้ และไทยกลางเป็นภาษาประจำภูมิภาค นอกจากนี้ยังมีภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้กันในระดับชุมชนท้องถิ่นทั้งภาษาพลัดถิ่นซึ่งเป็นภาษาตระกูลไทที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่นอกประเทศไทยและมีประวัติการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศตามพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ภาษาญ้อ พวน เป็นต้น ภาษาตามชายขอบเป็นภาษาที่อยู่นอกเหนือจากภาษาตระกูลไท เช่น ภาษาเขมรถิ่นไทย มลายูถิ่นไทย เป็นต้น ภาษาในวงล้อมเป็นภาษากลุ่มเล็ก ๆ ที่อยู่ในเขตห่างไกลและถูกล้อมรอบด้วยภาษาอื่น เช่น ญัฮกุร ละเวือะ เป็นต้น รวมทั้งภาษาในเขตเมืองและตลาด เช่น ภาษาจีน เวียดนาม เป็นต้น

ภาษาเวียดนามเป็นภาษาประจำกลุ่มของคนเวียดนามอพยพซึ่งมีประวัติการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยอพยพครั้งใหญ่ที่สุดคือช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่เวียดนามทำสงครามกับฝรั่งเศส จึงปรากฏว่าช่วงเวลาดังกล่าวมีคนเวียดนามอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานตามเมืองต่าง ๆ ริมฝั่งแม่น้ำโขง โดยเฉพาะจังหวัดนครพนมซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่คนเวียดนามอพยพเลือกใช้พื้นฐานใหม่และใช้เป็นฐานนอกประเทศเพื่อต่อสู้กับฝรั่งเศส ซึ่งการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดนครพนมในช่วงเวลานั้นก็อาศัยอยู่อย่างหนาแน่นเป็นชุมชนเดียวกัน หรือตั้งร้านค้าเพื่อประกอบอาชีพในบริเวณเดียวกัน โดยเฉพาะในเขตเทศบาลอำเภอเมืองนครพนม ท่าอุเทน บ้านแพง และธาตุพนม และถึงแม้ว่าในระยะแรกคนเวียดนามอพยพจะมีสถานะเป็น “ผู้อพยพ” ลี้ภัยสงคราม และถูกจำกัดสิทธิต่าง ๆ แต่ด้วยนโยบายของรัฐในเวลาต่อมาได้กำหนดสถานะให้คนเวียดนามอพยพเป็น “คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย” และลูกหลานได้รับ “สัญชาติไทย” จึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญและเปลี่ยนคำเรียกกลุ่มตนว่า “คนไทยเชื้อสายเวียดนาม (ณัฐพล ชาริรักษ์ และวิรัช วงศ์กัณน์วัฒนา, 2566, น. 55 และวิรัช วงศ์กัณน์วัฒนา และณัฐพล ชาริรักษ์, 2566, น. 79)

จากการรายงานกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: งานวิจัยและความท้าทายของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2564, น. 11 – 12) ได้ระบุว่า สภาวะปัจจุบันที่สังคมเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเกิดขึ้นและดำเนินรวมไปกับกระบวนการทางเศรษฐกิจแบบเสรีใหม่ ได้ส่งผลและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะมีผลกระทบต่อปรากฏการณ์ทางด้านชาติพันธุ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ก็ได้รับอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ สอดคล้องกับสุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2549, น. 12 - 14) ที่อธิบายถึงผลกระทบต่อภาษาต่าง ๆ ในสังคมไทยไว้ว่า ภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพราะได้รับอิทธิพลจากโลกาภิวัตน์ ระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมสมัยใหม่ อำนาจของสื่อสารมวลชนเข้ามามีอิทธิพลต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาราชการก็เข้ามาแทนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้ภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์จำนวนมากอยู่ในภาวะถดถอยและอาจสูญสิ้นไป

ภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ก็อยู่ในภาวะถดถอยและมีแนวโน้มที่จะสูญสิ้นเช่นเดียวกับภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ดังที่ผลการศึกษาของณัฐพล ชาริรักษ์ และวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา (2566) ที่ศึกษาการใช้ภาษาเวียดนามของครอบครัวคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยการสัมภาษณ์คนไทยเชื้อสายเวียดนาม จำนวน 5 ครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ และวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย พบว่าในครอบครัวคนไทยเชื้อสายเวียดนามนั้นมีเพียงกลุ่มผู้สูงอายุเท่านั้นที่พยายามใช้ภาษาเวียดนามบ้าง บางสถานการณ์และพยายามใช้ภาษาเวียดนามบ้างกับลูกหลานของตนในครอบครัว และยังพบอีกว่าความสามารถทางภาษาเวียดนามก็ลดลงตามกลุ่มอายุ กล่าวคือ กลุ่มอายุน้อยแทบจะไม่สามารถพูดภาษาเวียดนามในระดับประโยคได้เลย นอกจากนี้แล้วยังพบว่าทัศนคติทางภาษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นใหม่ไม่นิยมใช้ภาษาเวียดนาม ซึ่งทุกกลุ่มอายุมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างสอดคล้องกันว่า **“ภาษาเวียดนามเริ่มหมดความสำคัญในชีวิตประจำวัน”**

นอกจากนี้ วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และณัฐพล ชาริรักษ์ (2566) ได้ประเมินสถานการณ์ทางภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนมตามกรอบแนวคิดการประเมินสถานการณ์ทางภาษาของยูเนสโก (UNESCO) โดยพิจารณาจากภาษาแม่ ความสามารถทางภาษา และการเลือกภาษา ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและเก็บข้อมูลจากคนไทยเชื้อสายเวียดนาม จำนวน 90 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มอายุ และวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี ไม่ได้ใช้ภาษาเวียดนามเป็นภาษาแม่แต่กลับใช้ภาษาลาวอีสานและภาษาไทยแทน ความสามารถทางภาษาเวียดนามก็ลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแนวโน้มที่จะเลือกใช้ภาษาไทยก็มากขึ้นจนแทบไม่เลือกใช้ภาษาเวียดนาม ผลการประเมินสถานการณ์ทางภาษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนมเป็นภาษาใกล้สูญที่อยู่ใน **“ระดับใกล้สูญอย่างแน่นอนจนถึงระดับใกล้สูญอย่างรุนแรง”**

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสถานการณ์ทางภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภออำเภอธาตุพนม ใน 2 ประเด็น ประเด็นแรกคือการศึกษาศักดิ์ที่ติดต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ซึ่งทัศนคติที่มีต่อภาษา (Language Attitude) เป็นค่านิยม ความรู้สึก ความคิดเห็น

หรือค่านิยมของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อภาษาใดภาษาหนึ่ง ทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น ชอบภาษาใดมากกว่าภาษาใด เห็นว่าภาษาหนึ่งมีประโยชน์กว่าอีกภาษาหนึ่ง เป็นต้น (นันทนา วงษ์ไทย, 2563, น. 102 และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532, น. 50-51) โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแล้วนำสถิติทดสอบ f-test หรือ ANOVA มาช่วยวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ซึ่งจะแตกต่างจากการศึกษาของวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และณัฐพล ชาริรักษ์ (2566) ที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์

ส่วนประเด็นที่สอง คือ การศึกษาการเลือกภาษาเวียดนามตามแนวทางการใช้ภาษา ซึ่งการเลือกภาษา (Language Choice) เป็นการเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งเพื่อพูดคุยกับบุคคลอื่น บุคคลที่พูดได้หลายภาษาจะต้องเลือกว่าเมื่อใดจะพูดภาษาหนึ่งและเมื่อใดจึงจะพูดอีกภาษาหนึ่ง บางกรณีผู้พูดอาจไม่เลือกใช้ภาษาแยกกันไปโดยเด็ดขาด แต่จะใช้สองภาษาสลับกันไปมา เรียกว่า การสลับภาษา (Code Switching) เป็นการเปลี่ยนภาษาขณะพูดจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง หรืออาจใช้ปนกันไปในประโยคเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า การปนภาษา (Code Mixing) มีลักษณะคล้ายกับการสลับภาษา แต่มักจะปรากฏในรูปของวลีและคำ (พจนานุกรมภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์), 2553, น. 238 และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532, น. 24) ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับผู้ร่วมสนทนา ผู้สนทนา สถานการณ์ ความสนิทสนม หัวข้อสนทนา และสถานที่ ซึ่งรวมเรียกว่า แนวทางการใช้ภาษา (Domain of Language Use) (สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ, 2549, น. 118-125)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และณัฐพล ชาริรักษ์ (2566) จะศึกษาการเลือกใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมไว้แล้ว แต่ก็ศึกษาเฉพาะผู้ร่วมสนทนาที่เป็นสมาชิกในครอบครัวและนำเสนอข้อมูลเป็นเพียงค่าร้อยละ (%) เท่านั้น แต่ยังไม่เห็นความสัมพันธ์ของตัวแปรว่าอายุของคนไทยเชื้อสายเวียดนามสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาหรือไม่ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้สถิติทดสอบ Chi-square (χ^2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการเลือกใช้ภาษาเวียดนามว่าสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยกำหนดแนวทางการใช้ภาษา 2 แนวทางเป็นแนวทางดีและแนวทางเพื่อน และกำหนดสถานที่คือที่บ้านของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม และกำหนดชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาเป็น 3 ชาติพันธุ์ คือ ชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเวียดนาม ลาวอีสาน และไทย จึงกล่าวได้ว่าการศึกษานี้เป็นการขยายผลการศึกษาของณัฐพล

ชาวีร์รักษ์ และวีรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา (2566) และผลการศึกษาวีรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และ ณัฐพล ชาวีร์รักษ์ (2566) ให้ลุ่มลึกลงมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
- 2.2 เพื่อศึกษาการเลือกภาษาเวียดนามตามแนวทางการใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะการเลือกภาษาตามแนวทางการใช้ภาษาเท่านั้น ไม่วิเคราะห์การปนภาษา (Code Mixing) และการสลับภาษา (Code Switching) ดังนั้นในบทความนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “การปนภาษา” ซึ่งหมายรวมทั้งการปนภาษาในระดับของคำและวลี และการสลับภาษาในระดับประโยค

3.2 แนวทางการใช้ภาษาตามแนวคิดของสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2549, น. 118 – 125) ประกอบด้วย ผู้ร่วมสนทนา ผู้สนทนา สถานการณ์ ความสนิทสนม หัวข้อสนทนา และสถานที่ ซึ่งงานวิจัยนี้เลือกศึกษาเฉพาะองค์ประกอบด้านสถานที่คือที่บ้านของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม โดยคำนึงถึงผู้ร่วมสนทนา⁴ และชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนา ไม่ยึดองค์ประกอบอื่น ๆ

3.3 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะทัศนคติที่มีต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมตามปัจจัยอายุเท่านั้น

⁴ ผู้ร่วมสนทนา (Participants) หมายถึง บุคคลที่คนไทยเชื้อสายเวียดนามจะพูดด้วย โดยมีบทบาทแรกเป็นผู้ฟัง (สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ, 2549, น. 119)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่มีต่อภาษาและการเลือกภาษา ทั้งจากหนังสือ ตำรา บทความ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัย

4.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 90 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่มอายุ ได้แก่ 1) อายุต่ำกว่า 25 ปี 2) อายุระหว่าง 30 – 55 ปี และ 3) กลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามและการเลือกใช้ภาษาเวียดนามตามแนวทางการใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ชาติพันธุ์ของบิดา ชาติพันธุ์ของมารดา และคู่สมรส

ตอนที่ 2 ทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนาม จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วยทัศนคติเชิงลบ 5 ข้อ และทัศนคติเชิงบวก 5 ข้อ โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1932) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 การเลือกภาษาตามแนวทางการใช้ภาษา ได้แก่ แนวดวงญาติ และแนววงเพื่อนโดยผู้วิจัยกำหนดสถานที่คือที่บ้านของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม และกำหนดชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนา ได้แก่ ไทยเชื้อสายเวียดนาม ลาวอีสาน และไทย

4.4 การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือวิจัย **ตอนที่ 2** ทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามจากงานวิจัยของภัสริศา ฉลองเดช (2559), สุทธิดา จันทรดวง (2560) และวรรณะ ปัญบุตร (2561) และ**ตอนที่ 3** การเลือกภาษาเวียดนามตามแนวทางการใช้ภาษาจากงานวิจัยณัฐพล ขาริรักษ์ และวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา (2564) ประกอบกับแนวคิดของการเลือกภาษาตามแนวทางการใช้ภาษาของสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2549) และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) รายข้อมีค่าระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งถือว่าข้อคำถามทุกข้อมีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ได้ (ไพศาลวรคำ, 2558, น. 268-269)

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามและการเลือกภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 คน และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนร้อยละ 100 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

4.6.1 การวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูลลงในตารางแล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง ซึ่งการแปลผลค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์คะแนนและแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121)

4.51–5.00 หมายความว่า ถ้าเป็นคำถามเชิงลบหมายความว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และถ้าเป็นคำถามเชิงบวกหมายความว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.51–4.50 หมายความว่า ถ้าเป็นคำถามเชิงลบหมายความว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับไม่เห็นด้วย และถ้าเป็นคำถามเชิงบวกหมายความว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเห็นด้วย

2.51–3.50 หมายความว่า ถ้าเป็นคำถามทั้งเชิงลบและเชิงบวกหมายความว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ

1.51–2.50 หมายความว่า ถ้าเป็นคำถามเชิงลบหมายความว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเห็นด้วย และถ้าเป็นคำถามเชิงบวกหมายความว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับไม่เห็นด้วย

1.00–1.50 หมายความว่า ถ้าเป็นคำถามเชิงลบหมายความว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และถ้าเป็นคำถามเชิงบวกหมายความว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากนั้นผู้วิจัยจึงนำสถิติทดสอบ f-test หรือ ANOVA มาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติทางภาษาว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือไม่

4.6.2 การวิเคราะห์การเลือกภาษาตามแนวทางการใช้ภาษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการเลือกภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามกับผู้ร่วมสนทนาตามแนวทางการใช้ภาษาโดยจัดระเบียบข้อมูลลงในตารางเพื่อนับความถี่แล้วนำมาหาค่าร้อยละ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำสถิติทดสอบ Chi-square มาหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุกับการเลือกใช้ภาษาเวียดนามตามแนวทางการใช้ภาษา

4.7 การสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Research)

5. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ รายละเอียดดังนี้

5.1 ทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ ทั้งคำถามเชิงลบและคำถามเชิงบวก มีรายละเอียดดังนี้

ทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ จากคำถามเชิงลบ ดังนี้

กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามโดยรวมในระดับเฉย ๆ เมื่อพิจารณาจากคำถามรายข้อพบว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ กับคำถามข้อที่ 1 ข้อที่ 3 และข้อที่ 5 และมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับไม่เห็นด้วยกับคำถามข้อที่ 2 และข้อที่ 4

กลุ่มอายุ 30 - 55 ปี มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามโดยรวมในระดับไม่เห็นด้วย เมื่อพิจารณาจากคำถามรายข้อพบว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ กับคำถามข้อที่ 1 และข้อที่ 5 และมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับไม่เห็นด้วยกับคำถามข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4

กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามโดยรวมในระดับไม่เห็นด้วย เมื่อพิจารณาจากคำถามรายข้อพบว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ กับคำถามข้อที่ 5 และมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับไม่เห็นด้วยกับคำถามข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4

ทั้งนี้ทั้ง 3 กลุ่มอายุมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามที่สอดคล้องกันกับคำถาม 3 ข้อ คือ มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ ในคำถามข้อที่ 5 คือ ภาษาเวียดนามแท้ ๆ ในอำเภอธาตุพนมกำลังจะหมดไปในอนาคตอันใกล้ และมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับไม่เห็นด้วย ในคำถามข้อที่ 2 คือ รู้สึกอายเมื่อต้องพูดภาษาเวียดนามกับคนอื่น และคำถามข้อที่ 4 คือ ไม่ควรจัดการเรียนการสอนภาษาเวียดนามในโรงเรียน ซึ่งทั้ง 2 ข้อ คำถามนี้สามารถตีความได้ว่า คนไทยเชื้อสายเวียดนามไม่ได้อายที่จะพูดภาษาเวียดนามกับคนอื่นและเห็นด้วยที่ควรจัดการเรียนการสอนภาษาเวียดนามในโรงเรียน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยคำถามเชิงลบเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ

คำถามเชิงลบเกี่ยวกับทัศนคติทางภาษา	คนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุ								
	ต่ำกว่า 25 ปี (n=30)			30-55 ปี (n=30)			ตั้งแต่ 60 ปี (n=30)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		S.D.	แปลผล
1. ภาษาเวียดนามพูดยาก พูดภาษาลาวอีสานหรือภาษาไทยดีกว่า	2.63	0.99	เฉย ๆ	2.87	1.14	เฉย ๆ	3.70	0.91	ไม่เห็นด้วย
2. รู้สึกอายเมื่อต้องพูดภาษาเวียดนามกับคนอื่น	3.70	0.75	ไม่เห็นด้วย	4.27	0.98	ไม่เห็นด้วย	4.23	0.97	ไม่เห็นด้วย
3. ถ้ามีลูกหลานจะไม่ให้ลูกหลานพูดภาษาเวียดนาม	3.40	0.89	เฉย ๆ	4.07	0.74	ไม่เห็นด้วย	4.03	0.72	ไม่เห็นด้วย
4. ไม่ควรจัดการเรียนการสอนภาษาเวียดนามในโรงเรียน	3.80	0.89	ไม่เห็นด้วย	4.00	1.02	ไม่เห็นด้วย	4.23	0.86	ไม่เห็นด้วย
5. ภาษาเวียดนามแท้ ๆ ในอำเภอธาตุพนมกำลังจะหมดไปในอนาคตอันใกล้	3.03	0.93	เฉย ๆ	2.90	1.02	เฉย ๆ	3.13	1.28	เฉย ๆ
รวม	3.31	0.55	เฉย ๆ	3.62	0.66	ไม่เห็นด้วย	3.87	0.45	ไม่เห็นด้วย

สรุปได้ว่า ทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามจากคำถามเชิงลบนั้น คนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุ มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ จนถึงระดับไม่เห็นด้วยกับคำถามเชิงลบทั้ง 5 ข้อ ซึ่งกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามโดยรวมในระดับเฉย ๆ ขณะที่กลุ่มอายุ 30 - 55 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามโดยรวมในระดับไม่เห็นด้วย

ทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ จากคำถามเชิงบวก ดังนี้

กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามโดยรวมในระดับเฉย ๆ เมื่อพิจารณาจากคำถามรายข้อพบว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ กับคำถามข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 และมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเห็นด้วยกับคำถามข้อที่ 5

กลุ่มอายุ 30 - 55 ปี มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามโดยรวมในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาจากคำถามรายข้อพบว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับไม่เห็นด้วยกับคำถามข้อที่ 2 มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ กับคำถามข้อที่ 1 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 และมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเห็นด้วยกับคำถามข้อที่ 5

กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามโดยรวมในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาจากคำถามรายข้อพบว่า มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ กับคำถามข้อที่ 2 และมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเห็นด้วยกับคำถามข้อที่ 1 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 และข้อที่ 5

ทั้งนี้ทั้ง 3 กลุ่มอายุมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามที่สอดคล้องกันกับคำถาม 1 ข้อ คือ มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเห็นด้วย ในคำถามข้อที่ 5 คือ เพื่อบูรณรักษารัฐภาษาเวียดนามควรส่งเสริมให้ใช้ภายในครอบครัว (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยคำถามเชิงบวกเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุ

คำถามเชิงบวกเกี่ยวกับทัศนคติทางภาษา	คนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุ								
	ต่ำกว่า 25 ปี (n=30)			30-55 ปี (n=30)			ตั้งแต่ 60 ปี (n=30)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. คนไทยเชื้อสายเวียดนามควรพูดภาษาเวียดนามได้	3.33	0.71	เฉย ๆ	3.40	0.97	เฉย ๆ	3.90	0.66	เห็นด้วย
2. ถ้าลูกหลานไม่พูดภาษาเวียดนามจะรู้สึกเสียใจอย่างมาก	3.20	0.61	เฉย ๆ	1.87	1.01	ไม่เห็นด้วย	3.40	0.81	เฉย ๆ
3. ภาษาเวียดนามยังมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน	3.23	0.73	เฉย ๆ	3.43	0.82	เฉย ๆ	3.63	1.07	เห็นด้วย
4. อยากรู้ภาษาเวียดนามกับสมาชิกในครอบครัว	3.07	0.52	เฉย ๆ	3.47	0.68	เฉย ๆ	3.87	0.63	เห็นด้วย
5. เพื่ออนุรักษ์ภาษาเวียดนามควรส่งเสริมให้ใช้ในครอบครัว	3.53	0.63	เห็นด้วย	4.10	0.48	เห็นด้วย	3.90	0.66	เห็นด้วย
รวม	3.27	0.41	เฉย ๆ	3.25	0.32	เฉย ๆ	3.74	0.44	เห็นด้วย

สรุปได้ว่า ทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามจากคำถามเชิงบวกนั้น คนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุ มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับไม่เห็นด้วยจนถึงระดับเห็นด้วยกับคำถามเชิงบวกทั้ง 5 ข้อ ซึ่งกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และกลุ่มอายุ 30 - 55 ปี มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามโดยรวมในระดับเฉย ๆ และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามโดยรวมในระดับเห็นด้วย

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงนำค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามจากคำถามเชิงลบและคำถามเชิงบวกทดสอบด้วยสถิติ f-test หรือ ANOVA พบว่า คนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุมีอย่างน้อย 1 คู่ที่มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ทั้ง 3 กลุ่มอายุ (n=90)

		แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
		ระหว่างกลุ่ม	2	4.611	2.305	7.301*	.001
แบบแผนเพศ	เพศผู้	ระหว่างกลุ่ม	87	27.469	0.316		
	รวม		89	32.080			
แบบแผนเพศ	เพศผู้	ระหว่างกลุ่ม	2	4.550	2.275	14.854*	.000
	รวม		87	13.325	0.153		
		รวม	89	17.876			

* Sig. < .05

ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe พบว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามจากคำถามเชิงลบและคำถามเชิงบวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่กลุ่มอายุ 30 - 55 ปีมีทัศนคติทางภาษาจากคำถามเชิงลบและคำถามเชิงบวกไม่แตกต่างกันกับกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 4 และ ตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทัศนคติทางภาษาจากคำถามเชิงลบ ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุ (n=90)

(แบบแผนเพศ) แบบแผนเพศ	คนไทยเชื้อสาย เวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	30 - 55 ปี	ตั้งแต่ 60 ปี
	$\bar{x}$	3.31	3.62	3.87
ต่ำกว่า 25 ปี	3.31	-	0.31	0.55*
	3.62		-	0.25
ตั้งแต่ 60 ปี	3.87			-

* Sig. < .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของทัศนคติทางภาษาจากคำถามเชิงบวก ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุ (n=90)

(แบบแผนเพศ) แบบแผนเพศ	คนไทยเชื้อสาย เวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	30 - 55 ปี	ตั้งแต่ 60 ปี
	$\bar{x}$	3.27	3.25	3.74
ต่ำกว่า 25 ปี	3.27	-	0.02	0.47*
	3.25		-	0.49
ตั้งแต่ 60 ปี	3.74			-

* Sig. < .05

กล่าวโดยสรุป คนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้งกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามทั้งจากคำถามเชิงลบและคำถามเชิงบวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ภาษาเวียดนามยังคงอยู่ในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง เพราะกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามทั้งคำถามเชิงลบและคำถามเชิงบวกในระดับเฉย ๆ ขณะที่กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปยังคงมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาเวียดนาม กล่าวคือ มีทัศนคติต่อภาษาในระดับไม่เห็นด้วยกับคำถามหลายข้อในคำถามเชิงลบ และมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยกับคำถามหลายข้อในคำถามเชิงบวก กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ อาจนำไปสู่การเลือกใช้ภาษาอื่นตามความสามารถของแต่ละคน และจนในที่สุดก็อาจนำไปสู่การเปลี่ยนภาษาของกลุ่มคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

5.2 การเลือกภาษาเวียดนามตามแนวทางการใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม

3 กลุ่มอายุ

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์การเลือกภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามตามแนวทางการใช้ภาษา 2 แนวทาง ได้แก่ แนวดวงญาติ และแนวดวงเพื่อน โดยกำหนดสถานที่คือที่บ้านของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม และกำหนดชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนา รายละเอียดดังนี้

5.2.1 การเลือกภาษาเวียดนามตามแนวดวงญาติ คือ การเลือกใช้ภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามกับญาติเมื่ออยู่ที่บ้าน โดยพิจารณาตามกลุ่มชาติพันธุ์ของญาติ ซึ่งเป็นผู้ร่วมสนทนา และพิจารณาตามกลุ่มอายุของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ดังนี้

เมื่อพูดคุยกับญาติชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเวียดนาม พบว่า โดยรวมแล้วทั้ง 3 กลุ่มอายุแทบจะไม่ได้เลือกใช้ภาษาเวียดนามเพียงภาษาเดียว แต่กลับเลือกใช้ภาษาเวียดนามปนภาษาอื่น ทั้งปนกับภาษาลาวอีสาน ปนกับภาษาไทย รวมทั้งเลือกใช้ปนกันทั้ง 3 ภาษาด้วย แต่โดยรวมแล้วส่วนใหญ่จะเลือกใช้ภาษาลาวอีสานปนภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 20.00) และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุก็พบว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 50) กลุ่มอายุ 30 – 55 ปีเลือกใช้ภาษาลาวอีสานมากที่สุด (ร้อยละ 40) และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปเลือกใช้ภาษาเวียดนามปนภาษาลาวอีสาน และเลือกทั้ง 3 ภาษาร่วมกันมากที่สุด (ร้อยละ 26.70 ทั้งคู่)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุและชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาด้วยสถิติ χ^2 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูง เท่ากับ 0.696 (ตารางที่ 6)

เมื่อพูดคุยกับชาติพันธุ์ลาวอีสาน พบว่า โดยรวมแล้วทั้ง 3 กลุ่มอายุไม่ได้เลือกใช้ภาษาเวียดนาม ไม่ว่าจะเป็นใช้เพียงภาษาเดียวหรือใช้ปนกับภาษาอื่น แต่โดยรวมแล้วส่วนใหญ่จะเลือกใช้ภาษาลาวอีสานมากที่สุด (ร้อยละ 46.70) และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุ ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี เลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 40.00) และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปกลับเลือกใช้ภาษาลาวอีสานปนภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 53.30) มีเพียงกลุ่มอายุ 30 – 55 ปีเลือกใช้ภาษาลาวอีสานมากที่สุด (ร้อยละ 73.30)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุและชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาด้วยสถิติ χ^2 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ เท่ากับ 0.474 (ตารางที่ 6)

เมื่อพูดคุยกับญาติชาติพันธุ์ไทย พบว่า โดยรวมแล้วทั้ง 3 กลุ่มอายุไม่ได้เลือกใช้ภาษาเวียดนามเลย ไม่ว่าจะเป็นใช้เพียงภาษาเดียวหรือใช้ปนกับภาษาอื่นเช่นเดียวกับเมื่อพูดคุยกับญาติชาติพันธุ์ลาวอีสาน และโดยรวมแล้วส่วนใหญ่จะเลือกใช้ไทยมากที่สุด (ร้อยละ 74.44) และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุก็พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มอายุเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 80.00, 60.00 และ 83.30 ตามลำดับ)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุและชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาด้วยสถิติ χ^2 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ เท่ากับ 0.405 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ร้อยละการเลือกภาษาเรียนของคนไทยเชื้อสายเวียดนามเมื่อพูดคุยกับญาติที่บ้าน โดยพิจารณาตามกลุ่มชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาและกลุ่มอายุ

แหวดงกาดิ		ร้อยละของภาษาที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้									X ²	df.	Sig.	C.C.
ชาติพันธุ์ ของผู้ร่วมสนทนา	กลุ่มอายุ	V	L	T	VL	VT	LT	VLT	รวม					
ไทยเชื้อสายเวียดนาม	ต่ำกว่า 25 ปี	10.00	0.00	50.00	20.00	20.00	20.00	0.00	100.00 (30)	84.429	14	.000	0.696	
	อายุ 30 – 55 ปี	0.00	40.00	0.00	20.00	0.00	26.70	13.30	100.00 (30)					
	อายุ 60 ปีขึ้นไป	20.00	0.00	10.00	26.70	0.00	16.70	26.70	100.00 (30)					
	รวม	10.00	13.30	20.00	15.60	6.70	21.10	13.30	100.00 (90)					
ลาวอีสาน	ต่ำกว่า 25 ปี	0.00	30.00	40.00	0.00	0.00	30.00	0.00	100.00 (30)	26.055	4	.000	0.474	
	อายุ 30 – 55 ปี	0.00	73.30	0.00	0.00	0.00	26.70	0.00	100.00 (30)					
	อายุ 60 ปีขึ้นไป	0.00	36.70	10.00	0.00	0.00	53.30	0.00	100.00 (30)					
	รวม	0.00	46.70	16.70	0.00	0.00	36.70	0.00	100.00 (90)					
ไทย	ต่ำกว่า 25 ปี	0.00	0.00	80.00	0.00	0.00	20.00	0.00	100.00 (30)	17.684	4	.001	0.405	
	อายุ 30 – 55 ปี	0.00	26.70	60.00	0.00	0.00	13.30	0.00	100.00 (30)					
	อายุ 60 ปีขึ้นไป	0.00	0.00	83.30	0.00	0.00	16.70	0.00	100.00 (30)					
	รวม	0.00	8.90	74.44	0.00	0.00	16.70	0.00	100.00 (90)					

กล่าวโดยสรุป การเลือกภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามเมื่อพูดคุยกับญาติที่บ้านแสดงให้เห็นว่า อายุของคนไทยเชื้อสายเวียดนามสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาเมื่อพูดคุยกับญาติโดยมีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำจนถึงระดับค่อนข้างสูงทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับชาติพันธุ์ของญาติด้วย

เมื่อพิจารณาการเลือกภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามเมื่อพูดคุยกับญาติที่บ้าน โดยพิจารณาจากชาติพันธุ์ของเพื่อนกับกลุ่มอายุของคนไทยเชื้อสายเวียดนามแสดงให้เห็นว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีแนวโน้มจะเลือกใช้ภาษาไทยกับญาติทุกกลุ่มชาติพันธุ์ ขณะที่กลุ่มอายุ 30 – 55 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปมีลักษณะการเลือกใช้ภาษาที่หลากหลาย และทั้ง 3 กลุ่มอายุมีลักษณะการเลือกใช้ภาษาที่เหมือนกันคือการเลือกใช้ภาษาไทยกับญาติชาติพันธุ์ไทย อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า คนไทยเชื้อสายเวียดนามทุกกลุ่มอายุจะเลือกใช้ภาษาเวียดนามกับญาติชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเวียดนามด้วยกันเท่านั้น แม้อาจจะไม่ได้เลือกใช้ภาษาเวียดนามเพียงภาษาเดียว แต่ก็ใช้ปนกับภาษาลาวอีสานและปนกับภาษาไทยด้วย และเมื่อพูดคุยกับญาติชาติพันธุ์ลาวอีสานและไทย ทุกกลุ่มอายุกลับไม่เลือกใช้ภาษาเวียดนามเลย ประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นที่น่าศึกษาให้ลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

5.2.2 การเลือกใช้ภาษาเวียดนามตามแนววงเพื่อน คือ การเลือกใช้ภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามกับเพื่อนเมื่ออยู่ที่บ้าน โดยพิจารณาตามกลุ่มชาติพันธุ์ของเพื่อนซึ่งเป็นผู้ร่วมสนทนา และพิจารณาตามกลุ่มอายุของคนไทยเชื้อสายเวียดนามดังนี้

เมื่อพูดคุยกับเพื่อนชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเวียดนาม พบว่า โดยรวมแล้วทั้ง 3 กลุ่มอายุไม่เลือกใช้ภาษาเวียดนามเพียงภาษาเดียว แต่เลือกใช้ภาษาเวียดนามปนภาษาลาวอีสาน ปนกับภาษาไทย รวมทั้งเลือกใช้ปนกันทั้ง 3 ภาษาด้วย แต่โดยรวมแล้วส่วนใหญ่จะเลือกใช้ภาษาลาวอีสานปนภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 35.60) และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุก็พบว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 70) กลุ่มอายุ 30 – 55 ปีเลือกใช้ภาษาลาวอีสานมากที่สุด (ร้อยละ 40) และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปก็เลือกใช้ลาวอีสานปนภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 36.70 ทั้งคู่)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุและชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาด้วยสถิติ χ^2 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูง เท่ากับ 0.601 (ตารางที่ 7)

เมื่อพุดคุยกับชาติพันธุ์ลาวอีสาน พบว่า มีเพียงกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปเลือกใช้ภาษาเวียดนามปนภาษาไทย โดยไม่ได้เลือกใช้ภาษาเวียดนามเพียงภาษาเดียว ไม่ปรากฏว่ากลุ่มอายุอีกทั้ง 2 กลุ่มเลือกใช้ภาษาเวียดนามเลย แต่โดยรวมแล้วส่วนใหญ่เลือกใช้ภาษาลาวอีสานและภาษาไทยใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 32.20 และ 31.10 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุก็พบว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 40) กลุ่มอายุ 30 – 55 ปีเลือกใช้ภาษาลาวปนภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 40) และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปเลือกใช้ภาษาเวียดนามปนภาษาไทยมากที่สุดอย่างที่ได้นำเสนอไว้แล้วข้างต้น (ร้อยละ 40)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุและชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาด้วยสถิติ χ^2 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางเท่ากับ 0.536 (ตารางที่ 7)

เมื่อพุดคุยกับญาติชาติพันธุ์ไทย พบว่า มีเพียงกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวนหนึ่งเลือกใช้ภาษาเวียดนามเพียงภาษาเดียวและก็พบว่ากลุ่มอายุนี้อยู่เลือกใช้ภาษาเวียดนามปนภาษาไทยอีกด้วย ขณะที่อีก 2 กลุ่มอายุก็พบว่าเลือกใช้ภาษาเวียดนามปนกับภาษาลาวอีสานและภาษาไทย และโดยรวมแล้วส่วนใหญ่จะเลือกใช้ไทยมากที่สุด (ร้อยละ 50.00) และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุก็พบว่า ทั้งกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปีและกลุ่มอายุ 30 – 55 ปีเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 80.00 และ 70.00 ตามลำดับ) และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปเลือกใช้ภาษาลาวอีสานมากที่สุด (ร้อยละ 63.30)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุและชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาด้วยสถิติ χ^2 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูงเท่ากับ 0.711 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ร้อยละการเลือกภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามเมื่อพูดคุยกับเพื่อนที่บ้าน โดยพิจารณาตามกลุ่มชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาและกลุ่มอายุ

แวดวงเพื่อน		ร้อยละของภาษาที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้										X ²	df.	Sig.	C.C.
ชาติพันธุ์ ของผู้ร่วมสนทนา	กลุ่มอายุ	V	L	T	VL	VT	LT	VLT	รวม						
ไทยเชื้อสายเวียดนาม	ต่ำกว่า 25 ปี	0.00	0.00	70.00	0.00	0.00	30.00	0.00	100.00 (30)	50.915	8	.000	.601		
	อายุ 30 – 55 ปี	0.00	0.00	26.70	20.00	13.30	40.00	0.00	100.00 (30)						
	อายุ 60 ปีขึ้นไป	0.00	0.00	0.00	16.70	20.00	36.70	26.70	100.00 (30)						
	รวม	0.00	0.00	32.20	12.20	11.00	35.60	8.90	100.00 (90)						
ลาวอีสาน	ต่ำกว่า 25 ปี	0.00	30.00	40.00	0.00	0.00	30.00	0.00	100.00 (30)	36.355	6	.000	.536		
	อายุ 30 – 55 ปี	0.00	33.30	26.70	0.00	0.00	40.00	0.00	100.00 (30)						
	อายุ 60 ปีขึ้นไป	0.00	33.30	26.70	0.00	40.00	0.00	0.00	100.00 (30)						
	รวม	0.00	32.20	31.10	0.00	13.30	23.30	0.00	100.00 (90)						
ไทย	ต่ำกว่า 25 ปี	0.00	0.00	80.00	0.00	0.00	0.00	20.00	100.00 (30)	92.229	10	.000	.711		
	อายุ 30 – 55 ปี	0.00	3.30	70.00	0.00	0.00	0.00	26.70	100.00 (30)						
	อายุ 60 ปีขึ้นไป	10.00	63.30	0.00	0.00	26.70	0.00	0.00	100.00 (30)						
	รวม	3.30	22.2	50.00	0.00	8.90	0.00	25.60	100.00 (90)						

กล่าวโดยสรุป การเลือกภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามเมื่อพูดคุยกับเพื่อนที่บ้านแสดงให้เห็นว่า อายุของคนไทยเชื้อสายเวียดนามสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาเมื่อพูดคุยกับเพื่อนโดยมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางจนถึงระดับค่อนข้างสูงทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับชาติพันธุ์ของผู้ร่วมสนทนาด้วย

เมื่อพิจารณาการเลือกภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามเมื่อพูดคุยกับเพื่อนที่บ้าน โดยพิจารณาจากชาติพันธุ์ของเพื่อนกับกลุ่มอายุของคนไทยเชื้อสายเวียดนามแสดงให้เห็นว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีแนวโน้มจะเลือกใช้ภาษาไทยกับเพื่อนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ ขณะที่กลุ่มอายุ 30 – 55 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปมีลักษณะการเลือกใช้ภาษาที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า เพราะเหตุใดกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปีถึงเลือกใช้ภาษาเวียดนามเมื่อพูดคุยกับเพื่อนชาติพันธุ์ไทย และเพราะเหตุใดกลุ่มอายุนี้นี้เมื่อพูดคุยกับเพื่อนชาติพันธุ์ไทยส่วนใหญ่ถึงเลือกใช้ภาษาลาวอีสานมากที่สุด และไม่ปรากฏว่าเลือกใช้ภาษาไทยเลยซึ่งแตกต่างจากทั้ง 2 กลุ่มอายุที่เลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุดเมื่อพูดคุยกับเพื่อนชาติพันธุ์ไทย

7. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมที่แสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายเวียดนามกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามทั้งจากคำถามเชิงลบและคำถามเชิงบวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินั้นสามารถอธิบายถึงสถานการณ์ทางภาษาเวียดนามที่น่าเป็นห่วง เพราะโดยรวมแล้วเมื่อกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี ซึ่งถือเป็นตัวแทนของคนไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นใหม่มีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามในระดับเฉย ๆ อาจหมายความว่ากลุ่มอายุนี้อาจมีความคิดเห็นว่าไม่ว่าภาษาเวียดนามจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางบวกหรือทิศทางลบก็อาจจะไม่ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตพวกเขาแต่อย่างใด เพราะกลุ่มอายุนี้อาจมีความเห็นว่าในสภาวะการณปัจจุบันภาษาเวียดนามไม่ได้มีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของพวกเขาแล้ว ดังที่ผลการศึกษาของณัฐพล ชาริรักษ์ และวิรัช วงศ์นันทน์วัฒนา (2566, น. 59) ที่แสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นใหม่รู้สึกและเห็นว่าภาษาเวียดนามเริ่มหมดความสำคัญในชีวิตประจำวัน สอดคล้อง

กับความคิดเห็นของสุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2549, น. 13) ที่แสดงไว้ว่า เมื่อภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์เกิดการเปลี่ยนแปลงจากหลายสาเหตุก็อาจส่งผลต่อทัศนคติทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่เห็นประโยชน์และความสำคัญของภาษาประจำกลุ่มของตนในโลกปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม การที่กลุ่มคนอายุ 60 ปีขึ้นไปซึ่งถือเป็นตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุหรือผู้อาวุโสของคนไทยเชื้อสายเวียดนามจะยังคงมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาเวียดนามเพราะพิจารณาจากระดับความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยกับคำถามเชิงลบและเห็นด้วยกับคำถามเชิงบวกหลายข้อนั้น ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการถูกปลูกฝังของคนเวียดนามอพยพในอดีตที่ปลูกฝังให้รักและหวงแหนภาษาเวียดนามซึ่งเป็นภาษาและวัฒนธรรมประจำกลุ่มของคน แม้เวลาจะผ่านไปหลายสิบปีความรักและความหวงแหนนี้ยังอาจจะหลงเหลืออยู่ ดังที่ณัฐพล ขารักษ์ และวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา (2566, น. 61) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า คนไทยเชื้อสายเวียดนามกลุ่มนี้เคยผ่านความยากลำบากจากเหตุการณ์ทางการเมืองในอดีต แต่ก็ยังได้รับการปลูกฝังให้เกิดความรัก ความหวงแหน และความภาคภูมิใจในชาติบ้านเมืองและบรรพบุรุษของตน จึงอาจส่งผลให้ตระหนัก สำนึกรัก และภาคภูมิใจในบรรพชนของตน

เมื่อพิจารณาการเลือกใช้ภาษาเวียดนามตามแนวทางการใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 3 กลุ่มอายุในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมที่แสดงให้เห็นว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้ง 3 กลุ่มอายุ ซึ่งภาพรวมแล้วทั้ง 3 กลุ่มอายุแทบจะไม่เลือกใช้ภาษาเวียดนามเพียงภาษาเดียวเพื่อนพุดคุยกับญาติและเพื่อนของตน แม้จะเลือกใช้บางบางกลุ่มอายุแต่ก็น้อยมาก และหากจะเลือกใช้ภาษาเวียดนามก็จะเลือกใช้ปนกับภาษาลาวอีสาน ปนกับภาษาไทย และปนกันทั้ง 3 ภาษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และณัฐพล ขารักษ์ (2566, น. 96-97) ที่พบว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนมไม่ได้ใช้ภาษาเวียดนามเพียงภาษาเดียวเพื่อนพุดคุยกับสมาชิกในครอบครัว แต่กลับเลือกใช้ภาษาเวียดนามปนกับภาษาลาวอีสาน ปนกับภาษาไทย และปนกัน 3 ภาษา คนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอเมือง จังหวัดนครพนมก็เลือกใช้ภาษาในลักษณะเดียวกัน ดังเช่นผลการศึกษาของจตุพร ดอนโสม (2551, น. 141-142 และ 151) และกรรณิการ์ วรหาร (2556, น. 208-209) ที่พบว่า คนไทยเชื้อสายเวียดนามบ้านนาจอก อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมเลือกใช้ภาษา

ปนกัน ขณะที่คนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีก็เช่นกัน ดังที่ผลการศึกษาของ Thanh & Chanthao (2016, น. 73) นำเสนอให้เห็นว่าโดยรวมแล้วคนไทยเชื้อสายเวียดนามกลุ่มนี้ เมื่ออยู่ที่บ้านจะเลือกใช้ภาษาเวียดนามปนกับภาษาลาวอีสานและภาษาไทยมากที่สุด

การเลือกภาษาปนกันของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนมเป็นอีกปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างน่าสนใจ เพราะคนไทยเชื้อสายเวียดนามมีความสามารถทางภาษาอย่างน้อย 3 ภาษา (วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และณัฐพล ขาริรักษ์, 2566, น. 90 – 94) ซึ่งอาจทำให้ภาษาหนึ่งมีอิทธิพลต่ออีกภาษาและเกิดการเลือกใช้ภาษาปนกันและ/หรือสลับกัน ทำให้เกิดการสัมผัสภาษา (Language Contact) ซึ่งอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2547, น. 50 – 51) อธิบายไว้ว่า การสัมผัสภาษาจะเกิดขึ้นกับคนที่รู้หลายภาษาและก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางภาษา เช่น การปนภาษา การสลับภาษา การยืมภาษา เป็นต้น ซึ่งอาจมีหลายปัจจัยที่ทำให้เกิดการสัมผัส เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับคนกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่คนไทยเชื้อสายเวียดนาม ดังผลการศึกษาของจตุพร ดอนโสม (2551, น. 91-92 และ น. 151) และกรรณิการ์ วรหาร (2556, น. 160-161) ที่พบว่า คนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอเมือง จังหวัดนครพนมเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนต่างกลุ่มโดยเฉพาะคนลาวอีสานหรือคนไทยทั่วไปในสังคมไทยจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้ภาษาลาวอีสานและภาษาไทยเรียนรู้วัฒนธรรมต่าง ๆ ในสังคมไทยเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย หรือแม้แต่นโยบายด้านการศึกษา (Education Policy) ก็อาจเป็นอีกปัจจัย ดังที่ผลการศึกษาของสุทธิดา จันทร์ดวง (2560, น. 172–175) ที่พบว่าภาษาผู้ไทในจังหวัดสกลนครเกิดการสัมผัสภาษาเนื่องจากนโยบายทางการศึกษาที่บังคับให้ประชาชนภายในประเทศใช้ภาษาไทยในการจัดการเรียนการสอน คนผู้ไทรุ่นใหม่จึงมีโอกาสสัมผัสภาษามากขึ้น และเลือกใช้ภาษาปนกันมากขึ้นด้วย ซึ่งวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และณัฐพล ขาริรักษ์ (2566, น. 101) ก็มีความเห็นว่า นโยบายภาษาในการจัดการศึกษามีอิทธิพลต่อการเลือกภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนม

นอกจากนี้การศึกษาค้างนี้ยังพบว่าอายุต่ำกว่า 25 ปี มีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ภาษาไทยมากขึ้น และมีแนวโน้มจะเลือกใช้ภาษาลาวอีสานมากขึ้นเช่นกัน แม้จะน้อยกว่าการเลือกใช้ภาษาไทยแต่โดยรวมแล้วก็มีจำนวนมาก รวมถึงใช้ทั้งภาษาลาวอีสานปนภาษาไทยมากในระดับหนึ่ง ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ก็ยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษา

ของวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และณัฐพล ชาริรักษ์ (2566, น. 96-97) ที่แสดงให้เห็นแนวโน้มของการเลือกใช้ภาษาไทยกับสมาชิกในครอบครัว ทั้งอยู่ที่บ้านและนอกบอกรวมถึงการเลือกใช้ภาษาลาวอีสานและเลือกใช้ภาษาลาวอีสานปนภาษาไทยก็มีจำนวนมากเช่นกัน และผลการศึกษาของ Thanh & Chanthao (2016, น. 72 – 73 และ 78) ก็สอดคล้องและเป็นไปในลักษณะเดียวกัน คือ คนไทยเชื้อสายเวียดนามวัยหนุ่มสาวในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลัก

สถานการณ์ทางภาษาเวียดนามที่เกิดขึ้นเช่นนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายทางภาษาที่ทำให้ภาษาในสังคมไทยมีศักดิ์ศรีทางภาษา (Language Prestige) ต่างกัน ซึ่งทั้ง 3 ภาษาล้วนมีศักดิ์ศรีต่างกัน กล่าวคือ ภาษาไทยเป็นภาษาที่ศักดิ์ศรีสูงที่สุด เพราะเป็นภาษาราชการและเป็นภาษาประจำชาติที่ทุกคนในประเทศใช้เป็นหลัก รองลงมาคือภาษาลาวอีสานเพราะเป็นภาษาประจำภูมิภาค แนวโน้มการเลือกใช้ภาษาไทยและภาษาลาวอีสานจึงมีมากกว่าภาษาเวียดนาม ดังที่วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และณัฐพล ชาริรักษ์ (2566, น. 100 – 101) แสดงความเห็นไว้ว่า เมื่อภาษาไทยและภาษาลาวอีสานมีศักดิ์ศรีสูงกว่าภาษาเวียดนามจึงเป็นเรื่องปกติที่คนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอธาตุพนมมีแนวโน้มจะเลือกใช้ทั้ง 2 ภาษาแทนการใช้ภาษาเวียดนาม เพราะมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากในชีวิตประจำวัน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

8.1.1 ผู้บริหารสมาคมไทย-เวียดนาม จังหวัดนครพนม และผู้บริหารสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สามารถนำผลการวิจัยเพื่อกำหนดนโยบายและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คนไทยเชื้อสายเวียดนามทุกกลุ่มอายุได้เรียนรู้ภาษาเวียดนามและได้ใช้ภาษาเวียดนามในชีวิตประจำวันมากขึ้น

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนรายวิชาภาษาเวียดนาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และครูผู้สอนรายวิชาประวัติศาสตร์หรือรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถนำผลการวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นหรือหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อสร้าง

ความรู้ความเข้าใจให้กับนักเรียนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมในอำเภอรอดุพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเคารพและยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม และมีทัศนคติในทางที่ดีทั้งต่อกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองและกลุ่มชาติพันธุ์ของเพื่อนในโรงเรียน

8.2 การวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

8.2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่ต่อภาษาเวียดนามและการเลือกใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามโดยใช้พื้นที่เป็นตัวแปรสำคัญซึ่งอาจเปรียบเทียบในระดับอำเภอหรือระดับจังหวัด เช่น คนไทยเชื้อสายเวียดนามในอำเภอรอดุพนม อำเภอเมือง และอำเภอท่าอุเทนมีทัศนคติต่อภาษาเวียดนามและเลือกใช้ภาษาเวียดนามแตกต่างกันหรือไม่ หรือคนไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดนครพนม สกลนคร มุกดาหาร อุดรธานี และอุบลราชธานีเลือกใช้ภาษาเวียดนามแตกต่างกันหรือไม่ เป็นต้น

8.2.3 ควรศึกษาการสลับภาษา (Code Switching) หรือการปนภาษา (Code Mixing) ว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามเลือกใช้ภาษาในรูปแบบใดซึ่งอาจทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาเวียดนามว่าจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

8.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อภาษาเวียดนามและการเลือกใช้ภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม

8.2.4 ควรศึกษาการเปลี่ยนภาษา (Language Shift) และการธำรงภาษา (Language Maintenance) ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้งที่อาศัยอยู่ในอำเภอรอดุพนม และอาศัยอยู่ในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทยซึ่งจะช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ทางภาษาของภาษาเวียดนามตามพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทยว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามยังคงใช้ภาษาเวียดนามซึ่งเป็นภาษาประจำกลุ่มของตนอยู่หรือไม่ หรือเปลี่ยนไปใช้ภาษาอื่นที่มีศักดิ์ศรีที่สูงกว่า

9. เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ วรหาร. (2556). การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จตุพร ดอนโสม. (2556). การสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม บ้านนาจอก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐพล ชาริรักษ์ และวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2564). การเลือกใช้ภาษาของวัยรุ่นผู้ไทในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม. วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(1), 1-24. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/KKUJ/article/view/248370/170483>
- ณัฐพล ชาริรักษ์ และวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2566). กระบวนการสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาเวียดนามของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 20(90), 55-64. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/articleview/257814/177465>
- ทรงพร ทำเจริญศักดิ์ และบำรุงสุข สุรชาติ. (2552). นโยบายภาษาและความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2563). ทัศนคติทางอ้อมของกลุ่มชาติพันธุ์มลายูปาดานีต่อผู้พูดภาษามลายูปาดานีและผู้พูดภาษาไทยมาตรฐาน. Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University, 12(2), 98-120. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-la/article/view/192891/167905>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ไพโรศล วรคำ. (2558). การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บริษัทรุ้งศิลป์การพิมพ์.

- ภัสร์ธีรา ฉลองเดช. (2559). สถานการณ์และทัศนคติการใช้ภาษาตากใบ ในอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต) คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณะ ปัญบุตร. (2561). ทัศนคติต่อภาษาและการเลือกใช้ภาษาของชาวผู้ไท อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิรัช วงศ์กัณท์วัฒนา และณัฐพล ชารีรักษ์. (2566). ภาษาเวียดนาม: ภาษาใกล้สูญของอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(1), 77-107.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว). (2564). *กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: งานวิจัยและความท้าทาย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว).
- สุทธิดา จันทรดวง. (2560). การแปรการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุในภาษาผู้ไทกะปอง ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2549). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์. ใน บาทยัน อิ่มสำราญ (บรรณาธิการ), *ภาษาและวรรณกรรมกับสังคม*. (น. 115-133). นครปฐม: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. และคณะ. (2547). แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2549). สถานการณ์ทางภาษาในสังคมไทยกับความหลากหลายทางชาติพันธุ์. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 25(2), 5-17. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLC/article/view/22359/19180>
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2532). คำจำกัดความศัพท์ในภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2547). ภาษาไทยกับการสัมผัสภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว *วารสารอักษรศาสตร์*, 33(1), 48-68.

- Thanh, P. H. & Chanthao, R. (2016). Language Competence and Choice of Vietnamese-Thais in Thailand. *Journal of Mekong Societies*, 12(3), 65 – 81. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/mekongjournal-/article/view/73315/59027>
- Likert, R. (1932). A Technique for the Measurement of Attitudes *Archives of Psychology*, 22(140), 5-55.